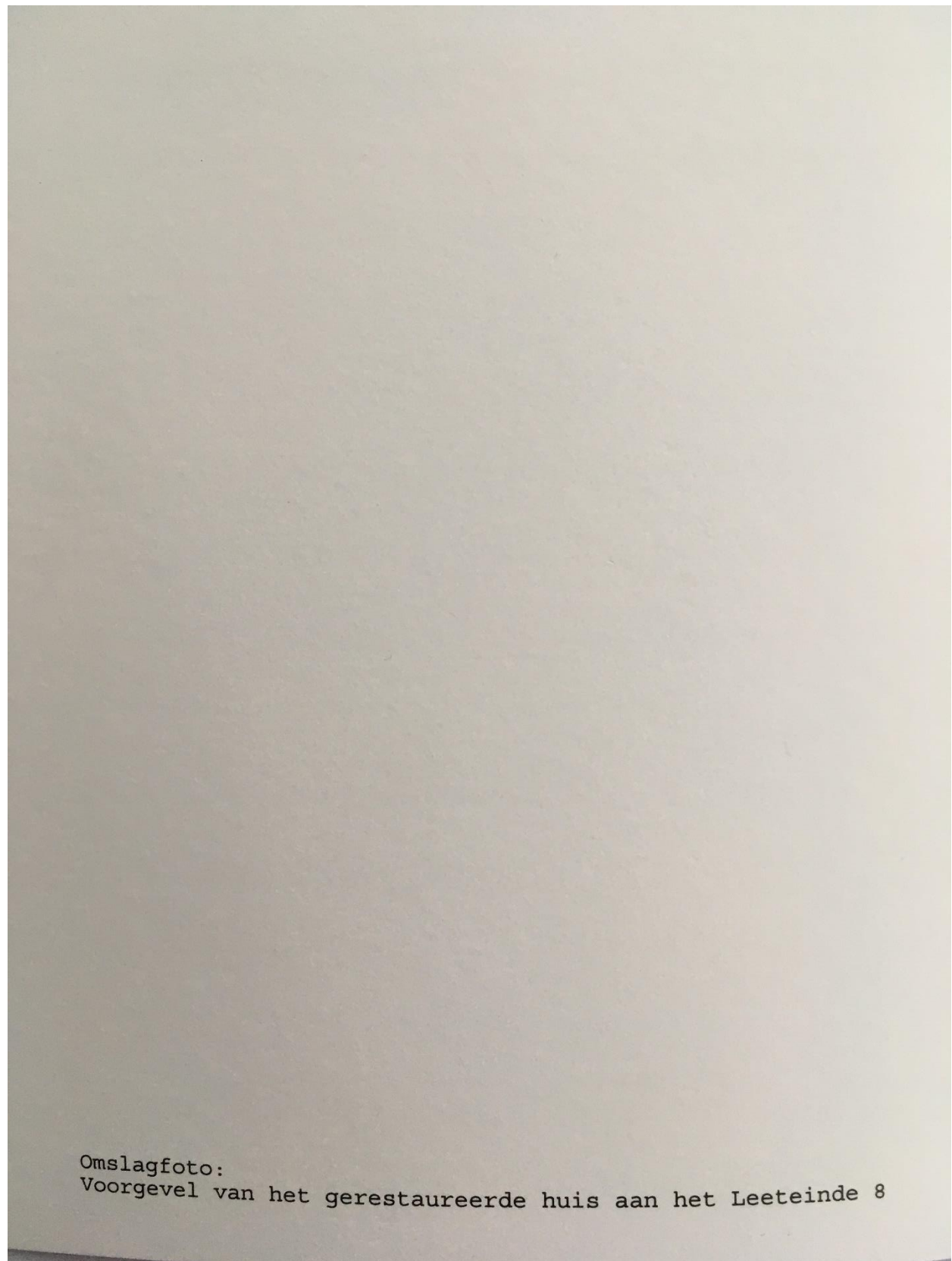

Vereniging Oud Broek in Waterland / Jaarverslag 1996

VERENIGING OUD BROEK IN WATERLAND
Verslag over het jaar 1996

Omslagfoto:
Voorgevel van het gerestaureerde huis aan het Leeteinde 8

Inleiding

Het bestuur van de "Vereniging Oud Broek" is in de loop van 1996 negen keer bij elkaar gekomen.

Tijdens de vergaderingen vormde de toekomstige samenstelling van het bestuur een steeds terugkerend onderwerp, nadat twee leden na een jarenlang bestuurslidmaatschap meedeelden, na de jaarvergadering niet meer ter beschikking te staan en een derde lid het bestuur informeerde, dat hij in de loop van het jaar zou verhuizen en dus nog slechts een jaar medewerking zou kunnen verlenen. Het bleek buitengewoon moeilijk vervanging voor onze oudgediende bestuursleden, waaronder de penningmeester, te vinden. Het bestuur was derhalve erg verheugd toen met mevrouw Mooijweer een nieuwe secretaris gevonden was en onze oud-secretaris, de heer Noyons, zich bereid verklaarde het penningmeesterschap over te nemen. Helaas bleek echter kort nadien dat de nieuwe penningmeester zijn taak niet op zich kon nemen, omdat hij wegens zijn werk het grootste deel van zijn tijd in het buitenland zou gaan doorbrengen.

Opnieuw bleek hoe moeilijk het is Broekers over te halen een functie in ons bestuur op zich te nemen. Uiteindelijk vonden wij oud-burgemeester Te Boekhorst, inmiddels woonachtig te Amsterdam, bereid voor ons de werkzaamheden van de penningmeester met ingang april 1997 over te nemen, waarvoor het bestuur hem hierbij welgemeend dank zegt.

Het feit, dat het bestuur tijdelijk door een ziektegeval en door de hierboven beschreven situatie uit niet meer dan drie personen bestond bracht mee, dat Oud Broek met zijn activiteiten slechts beperkt naar buiten kon treden. Niettemin heeft het bestuur alle ontwikkelingen in het dorp met grote oplettendheid gevolgd en actie ondernomen, waar dat noodzakelijk werd geacht.

Wat er specifiek is gebeurd, is in het inmiddels vertrouwde algemene en huishoudelijke gedeelte van het jaarverslag te vinden.

Tenslotte dankt het bestuur ook dit jaar weer iedereen, die ons met grote en kleine steun en met raad en daad bijstond.

Bestuur en jaarvergadering

Op de 30ste jaarvergadering van de Vereniging Oud Broek op 30 mei 1996 moest het bestuur tot zijn spijt afscheid nemen van mevrouw K.W. Mars-Hetjes en de heer J. de Waal, die jaren lang lid, respectievelijk penningmeester van onze vereniging waren. Het bestuur is beiden dank verschuldigd voor hun langdurige medewerking en grote inzet ten bate van Oud Broek.

Tijdens dezelfde vergadering werd Marianne Mooijweer in het bestuur gekozen en gevraagd het secretariaat van Oud Broek over te nemen. De voormalige secretaris, de heer Boud Noyons, had zich bereid verklaard de taak van penningmeester over te nemen.

Verder traden mevrouw C.A. van Spaendonck-Von Oppen en de heer P.J.Hornstra periodiek af en werden aansluitend herkozen.

De samenstelling van het bestuur was in 1996 derhalve als volgt:

Dr C.A. van Spaendonck-von Oppen	voorzitter
Dr M. Mooijweer	secretaris
F.B.E.M. Noyons	penningmeester
R. Baltussen	ledenadministratie
P.J. Hornstra	publiciteit
E. van Schaagen	lid

Ereleden van de Vereniging zijn de heren J.P.Mars en Dr J.W.Niemeijer.

Dr J.W.Niemeijer heeft ook het afgelopen jaar de collectie van Oud Broek beheerd en de jaarlijkse tentoonstelling van de vereniging samengesteld. Het bestuur dankt hem hiervoor van harte.

Na afsluiting van het huishoudelijke gedeelte van deze jaarvergadering waren alle leden uitgenodigd naar een lezing van onze dorpsgenoot Ger Husslage te luisteren, die als onderwerp had "De architectonische ontwikkeling van Broeker huizen". Talrijke vragen, die aan het eind van de voordracht nog gesteld werden, getuigden van de grote interesse voor dit thema.

Tentoonstelling

Toen duidelijk werd, dat de verkoop van het voormalige raadshuis nog even op zich zou laten wachten en Oud-Broek de kans kreeg daar nog eenmaal een tentoonstelling te houden, is direct besloten van die gelegenheid te profiteren. De voorbereidingstijd was kort, er moest dus gedacht worden aan een niet al te uitgebreid thema. Uit een aantal alternatieven werd gekozen voor "Tuinen in Broek", zowel historische als hedendaagse.

De niet omvangrijke maar aantrekkelijk gepresenteerde tentoonstelling was te zien gedurende twee weekends in september; het begin viel samen met de Open Monumentendag. Zoals ook bij eerdere gelegenheden kon ook nu weer het een en ander getoond worden uit het eigen bezit van de vereniging, waaronder de grote tekening die Cornelis Schoon in 1753 van zijn eigen tuin maakte, de glazen kralen, die vroeger als tuinversiering toegepast werden, historische foto's en ansichten, en natuurlijk ook de 18de-eeuwse tuinpagode, die nu binnen werd opgebouwd. Ander historisch materiaal kwam uit de collectie Niemeijer, terwijl voor de afdeling hedendaagse tuinen gebruik kon worden gemaakt van foto's die door de eigenaren zelf ter beschikking werden gesteld.

Blikvanger in de centrale opstelling met tuinvazen, antieke gieter, kalebassen en andere paraferalia was het kleurrijke houten mansbeeldje, dat goed bewaard als enig overgebleven relict van de oude Broeker tuinaankleding zijn dagen slijt in een pand op De Erven.

Het was in de voormalige raadzaal soms heel druk: ruim 350 personen bezochten deze mini-tentoonstelling. Daarbij was er een verheugende belangstelling voor de verenigingsuitgaven, zodat de onderneming ook in financiële zin geslaagd mocht heten.

Collectie en publikaties

In 1996 konden in de inventaris 20 nummers aanwinsten worden bijgeschreven, alle geschonken door leden.

Bij haar vertrek uit het dorp droeg mevrouw P. van Schieveen allerlei familiestukken over aan Oud Broek, waaronder interessante foto's en geschriften, maar ook een antiek meisjes-schortje, een zgn. schoolkistje en een insigne van 'Tracht'. Van deze toneelvereniging zelf ontving Oud Broek het oude vaandel, sierlijk geborduurd en met zeven prijsmedailles behangen.

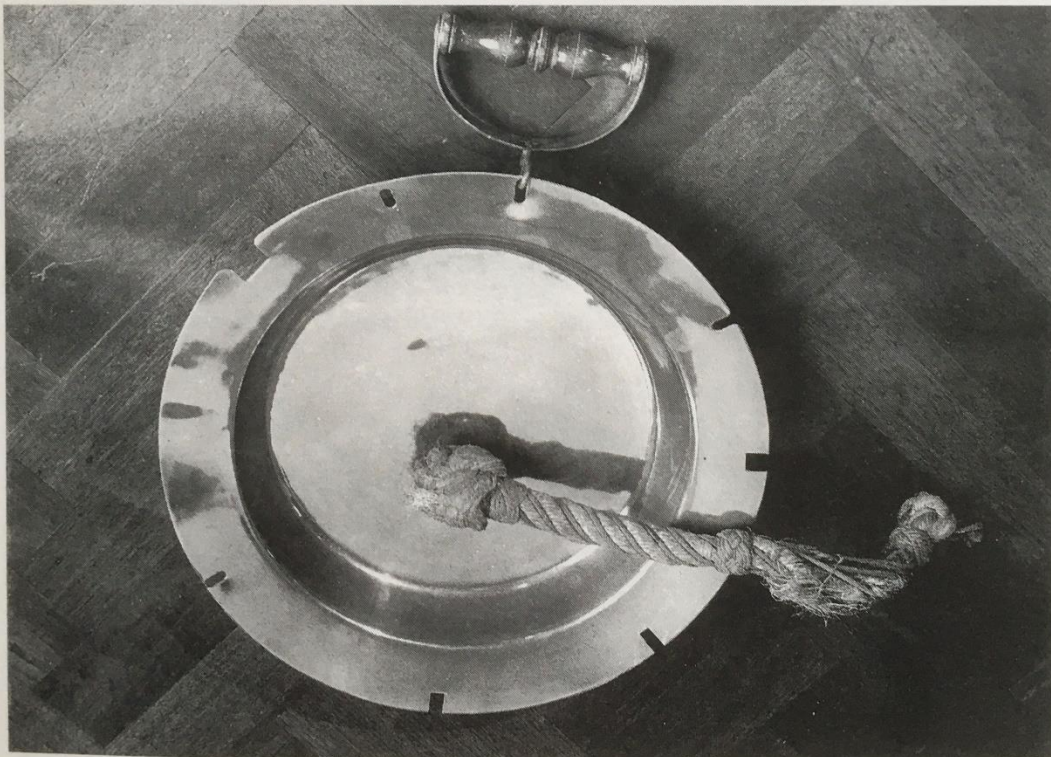
Afkomstig van het historische Kerkplein 10 (de antiekzaak) is een plankje met opschrift uit 1865, geschonken door restauratie-architect Th.P.J. Kwakman, evenals een daar destijds onder de vloer gevonden gebeeldhouwd deurkalf uit 1669, geschonken door de restauratie-aannemer K. Roos te Monnickendam, aan wie het destijds door de eigenaar was afgestaan.

Twee interessante handschriften werden geschonken door

C. Leegwater, te weten 19de-eeuwse afschriften van respectievelijk de beschrijving van de nalatenschap van Neeltje Pater, en het testament van Klaas Pater, haar in 1744 overleden oom. Onder de overige aanwinsten kan nog een geschilderd gezicht op de kerk en kerkebrug vermeld worden, dat werd geschonken door de familie Verwey.

De hele collectie van Oud Broek werd eind maart verhuisd naar haar nieuwe onderkomen in de Rabo-bank. Daar is alles nu overzichtelijk en voor de beheerder goed toegankelijk opgesteld, in een ruimte, die zowel veilig als droog is. Het bestuur is de directie van de bank voor deze gastvrijheid buitengewoon erkentelijk.

Aan de bewerking van de verzameling werd dit jaar extra aandacht besteed. De heer J. de Waal drukte vele tientallen negatieven uit de schenking Bruigom af, die nog ongedetermineerd door elkaar lagen en ordende dit visueel materiaal. Een partij niet-ingeraamde dia's uit hetzelfde bezit werd door hem overzichtelijk in een album gerangschikt.

Koperen omroepersbekken van het dorp Broek (in 1996 in bruikleen ontvangen van de Gemeente Waterland)

Verder heeft de Vereniging zich na de verkoop van het gemeentehuis aan De Erven 2 tot de gemeente gewend met het verzoek enkele voorwerpen, die zich van oudsher in het oude gemeentehuis hebben bevonden, in bruikleen te mogen ontvangen. Hieronder bevinden zich o.a. koperwerk en de portretten van de burgemeesters van Broek in Waterland vanaf 1811 tot 1991. De gemeente heeft dit verzoek ingewilligd.

Koperen collectebus ten behoeve van de thuiswonende behoeftigen (in 1996 in bruikleen ontvangen van de Gemeente Waterland)

Van de Broeker Bijdragen kwam dit jaar nr.37 uit, van de hand van dr. J.W. Niemeijer. Deze aflevering, omvangrijker dan meestal, was gewijd aan de 18de-eeuwse reisverslagen waarin buitenlandse bezoekers over ons dorp vertellen. Zij blijken een rijke bron van informatie op allerlei gebied, die echter niet heel makkelijk toegankelijk was. Daarin is nu, hopen wij, verbetering gebracht.

De houten 'pagode'

In het najaar '95 werd de houten "pagode" overgebracht uit de voormalige Leerkamer (bij Kerkplein 11) naar het bijgebouw van De Erven 26, met de bedoeling het kwetsbare tuinornament in de wintermaanden te repareren en te verstevigen. Nauwkeurig onderzoek, ook onder de dikke verflaag, leidde tenslotte tot de conclusie dat de staat waarin het houtwerk verkeert, geen opstelling in de open lucht meer toelaat. Waar zou het meer dan tweehonderd jaar oude torentje dan ondergebracht kunnen worden? Men zag het toch bij voorkeur opgesteld op een plaats die voor het publiek toegankelijk is. De kerk, met de multi-culturele bestemming die dit gebouw tegenwoordig heeft, scheen de aangewezen oplossing. Terwille van de mogelijkheid tot verplaatsing bij bijzondere uitvoeringen, ontvangsten, e.d. zouden er dan zwenkwieltjes onder het onderstel aangebracht kunnen worden. Maar een verzoek om toestemming voor opstelling in het kerkgebouw werd door de Kerkvoogdij afgewezen. Een goed alternatief heeft het bestuur nog niet kunnen bedenken. Er zit niets anders op dan dit historisch overblijfsel van de destijds befaamde Broeker sierkunst, dat tientallen jaren in het dorp te zien is geweest (zie jaarverslag 1992) in onderdelen op te slaan in een droge ruimte. Al is dat niet precies wat men op 't oog had, toen de pagode in 1992 aan de vereniging geschonken werd.

Overige activiteiten

Nieuwe bouwplannen voor De Erven 38 hebben ook dit jaar het bestuur aanleiding gegeven contact met de Gemeente Waterland op te nemen.

De nieuwe eigenaren van dit pand dienden een bouwaanvraag in voor een glazen, ovaalen aanbouw. Dit ontwerp leek het bestuur een zo ernstige aantasting van het beschermd dorpsgezicht, dat Oud Broek zich tot de gemeente richtte met het verzoek geen vergunning voor deze plannen af te geven. Inmiddels heeft de Gemeente Waterland meegedeeld, dat de oorspronkelijke plannen niet doorgaan en aan een traditionele vormgeving de voorkeur gegeven wordt.

Verder heeft Oud Broek zowel met de gemeente als met de provincie contact opgenomen in verband met de plotselinge plaatsing van de fietsenhokken aan weerszijden van de N 247. Het bestuur meende dat deze niet alleen esthetisch maar ook

qua ligging geen geslaagde oplossing leken, omdat ze de tweedeling van het dorp accentueren en het zicht op het andere gedeelte, in het bijzondere van de noordkant op de zuidkant, belemmerden. Helaas werd op onze klacht door de provincie, die voor het plaatsen van de fietsenhokken verantwoordelijk is, in het geheel niet gereageerd.

Het Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland heeft in het najaar representanten van verschillende organen voor een interview uitgenodigd in verband met de inventarisatie van culturele verenigingen, commissies enz. en hun doelstellingen. Ook Oud Broek heeft hieraan deelgenomen.

Veranderingen in het dorpsbeeld

Een wandeling door het dorp toont dat er steeds nog ingrijpende veranderingen aan enkele panden plaatsvinden.

Havenrak 37

De verbouwing is voltooid: na de plaatsing van een dubbel schilddak en een dakkapel boven de voordeur werd het hele huis in Bentheimer kleur geschilderd.

Dakconstructie van Havenrak 37 vanuit het noordwesten gezien

Roomeinde 27

Het voortuintje is heringericht en een nieuw hek werd geplaatst.

De Erven 10-14

Ook hier lijkt de verbouwing enigszins voltooid. Het interieur van het voorhuis is vrijwel gereed, er werd een dak-oversteek aan de straatzijde aangebracht en het hele huis in lichtgroen geschilderd. Ook de rijk versierde voor- en ingangsdeuren zijn kleurrijk gerestaureerd.

De Erven 5

Er vonden werkzaamheden aan de fundering plaats, de luiken, ramen en deuren werden in donkerrood geschilderd.

Leeteinde 8

Reconstructie van de voorgevel door de voordeur naar zijn oude plek in het midden te verplaatsen. De schrootjes in de bovengevel werden door brede delen vervangen. Het huis werd in licht grijsgroen geschilderd, de voor en overtuin opgeruimd.

Leeteinde 8 voor de restauratie.

In het najaar werden uiteindelijk door de gemeente langs het Havenrak zes lantarenpalen geplaatst in de stijl van de lantarenpalen die rond het kerplein staan. In verband met de hoge

kosten voor exemplaren van natuursteen zijn de lantarenpalen vervaardigd van een soort gietbeton, waarvoor de destijds door Oud Broek ter beschikking gestelde mallen zijn gebruikt. Helaas hebben reeds twee van de lantarenpalen de winterse vorst niet ongeschonden overleefd.

Contributie en verkoop

In de jaarvergadering van 1996 werd de contributie voor alle leden met f 2,50 verhoogd, dat wil zeggen een minimum van f 15.-- per jaar voor ingezetenen. Voor de overige leden bleef de contributie gehandhaafd op f 17,50, omdat de nota's voor hen reeds verzonden waren. Dit zal in 1997 conform de beslissing van 1996 veranderen: de contributie voor niet-ingezetenen bedraagt dan f 20.--

Door bestuurswisselingen is de gebruikelijke intensieve inning van contributies in 1996 achterwege gebleven. Daardoor is een aanzienlijk lagere opbrengst verantwoord (zie het financieel verslag). Het bestuur zal alsnog de achterstallige contribuanten benaderen.

Verkocht werden 22 vogelvluchtkaarten en van de Broeker Bijdragen 10 bundels I en II, alsmede twee afzonderlijke bundels.

Per 31 december bedroeg het aantal leden 272, waaronder 2 ereleden.

Vereniging Oud Broek in Waterland / Jaarverslag 1996

12

Overzicht van baten en lasten over 1996

Inkomsten

Contributies*	f 2405,--
Subsidie gemeente	f 592,--
Rente	f 27,63
Giften	f 217,50
Opbrengst	
Broeker Bijdragen	f 570,--
Opbrengsten	
Vogelvluchtkaarten	f 111,10
Diversen	f 47,--
	=====
	f 3970,23
	f 3150,14 -
	=====
Batig saldo	f 820,09

Uitgaven

Lidmaatschappen	f 231,--
Verzekering	f 203,03
Bestuurs-en secre-	
tariaatskosten	f 704,86
Publikaties	f1539,05
Bijeenkomsten	f 190,--
Fotografie	f 95,80
Diversen	f 186,40
	=====
	f3150,14

Balans per 31.12.1996

bank	f 6783,54	kapitaal 1.1.1996	f6046,25
kas	f 81,80	batig saldo 1996	f 820,09
tentoonstellings-			
materiaal	f 1,--		
	=====		=====
	f 6866,34		f6866,34

*De contributie-opbrengst is aanzienlijk minder dan vorige jaren. Door wisselingen in het bestuur is de gebruikelijke intensieve inning van contributies in 1996 achterwege gebleven. Het bestuur beraadt zich over een "inhaalslag".